

מאמר מקיף זה שחובר על ידי תלמיד חכם מובהק, מבאר ההוכחות לאמיתות התקשורת עם פגועי המוח והמקורות לתופעה זו בחז"ל ובספרים הקדושים, וגם מספר בהרחבה (עמ' 12-15) הוכחות שראה המחבר בעצמו בתקשורתיו עם אוטיסטים.

בחינת דברי האוטיסטים על פי חז"ל

הרה"ג ר' סענדר ערלנגר שליט"א

7..... הקדמה	ד. אין להתעלם ממה שאמת
א. שניתנה נבואה לשוטים	11.....
ב. הבחנת אמיתת הדברים	ה. הוכחות שראיתי
8.....	12.....
ג. ביאור החששות	ו. עוד בענין נבואת שוטים
9.....	ז. ענין גילוי זה בזמננו
	16.....

הקדמה: ביום כ"ו סיון ענה זו (תשנ"ט), נפגשתי עם האוטיסט בנימין במוסד בזכרון יעקב אחרי ששמעתי אודותיו וגם על אחרים כמובא בספר "ונפשי יודעת מאד". ועל פי זה כתבתי המאמר הללזה להציעו לפני גדולי דורנו, ה' ישמרם ויאריך ימיהם בטוב.

וגופא דעובדא הוי ששאלתיו כמה וכמה ענינים למעלה משעה שלימה, והכל היה על ידי המתקשרת שהיא גם אשה חרדית, וכל התשובות היו לענין כהלכה תואמים מאד לפי כל השאלות וגם בדרך חכמה ויושר. והיו בדבריו גם חידושים, והם תואמים לדברי חז"ל ומה שכתוב בספרים הקדושים, וכמו שיראו במאמר הזה (ואחר כך נפגשתי עם עוד פגועת מוח אחרת בירושלים וגם הכל היה מדויק על דרך הנ"ל, תשובות מהירות מאד וכולם לענין, ישר, כחכמים מחוכמים. זה היה בי"ד תמוז, כבר אחרי כתיבת המאמר הזה).

הענין הכללי היוצא מתוך דבריהם ומתוך אוטיסטים אחרים הרבה, הוא שיש סכנה קרובה, כמובן שאי אפשר לדעת מה זה קרוב, והרי יש מדת ארך אפים וכו', [דבר זה כבר נתאמת לעין כל רח"ל, ועיין עמ' 33 ועמ' 61] וצריך לעורר את העם לתשובה [וכמו שכתב רבינו החפץ חיים, עיין לעיל עמ' 4].

ועיקר תפקידנו לתקן הראשים, שהם החרדים והבני תורה שיהיה ליבם לשמים. ועל ידי זה יתוקנו אחרים, שהם עוברי עבירה בסתר והם בתוכנו. ועל ידי זה יתוקנו אחר כך דלת העם הנדחים ותינוקות שנשבו [עיין עמ' 30-32].

ואם ח"ו לא נתקן בעוד מועד, נצטרך ח"ו לעבור צירוף חזק של יסורין, הן ברוחניות והן בגשמיות, ומי יודע עד היכן, השם ישמרנו.

כל זה תוכן התראתם. והנני מציע המו"מ מה שנראה על פי התורה, ולפי מה שראיתי לפני הגדולים ותלמידי חכמים שבדורנו. ואל יהיה עליהם למשא אריכות המאמר הזה כי דבר גדול הוא הענין, ורוב דברי המאמר הם לצורך בהירות הענין (והנני מוכן לבוא לפני הגדולים לדבר פה אל פה, אם ירצו לחקור, ואיני חוסך שום טירחה בזה בעזה"ת, וישפטו הם מה לעשות ואיך להתיחס).

א. בדברי הגמרא שניתנה נבואה לשוטים

איתא במסכת בבא בתרא (יב:): "מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לשוטים ולתינוקות".

ומייתי התם עובדא שמר בר רב אשי פעל עפ"י מה ששמע משוטה. ובמהרש"א פי' שאין זו נבואת הנביאים שנטלה מהם ונתנה לשוטים, אלא ענין אחר, שנבואת הנביא ע"י השי"ת או מלאך, ונבואת שוטה ותינוק ע"י שד, כמו שחילקו בגמ' ברכות (נה:): לענין חלום אי הוי ע"י מלאך, נאמר בו בחלום אדבר בו. ואי ע"י שד נאמר עליו החלומות שוא ידברו עכ"ד. ודמיון המהרש"א לגמ' ברכות צריך בירור דהא הכא בגמ' עשה מעשה עפ"י נבואת שוטה וכן נתקיים נבואת התינוק כמבואר בגמרא, וא"כ על כרחך לא דמי לגמ' ברכות.

והנה בכל הסוגיא הארוכה בפרק הרואה חזינן דחלום בסתמא יש בו סימן ופקידה, ונקרא אחד משישים בנבואה. ולדינא יש תענית חלום בשבת והרבה ענינים. ועל כרחך דנקטינן שאין החלום ע"י שד ואינו מדבר שוא, ובגמ' (חגיגה ה) אמרו: אעפ"י שהסתרתי פני מהם, בחלום אדבר בו. ונמצא שעם כל ההסתר-יש רצון ה' להתגלות ע"י חלום. ולמה נאמר כאן לענין נבואה שניטלה מן הנביאים וניתנה לשוטים שלא יהיה ע"י מלאך וכח הקדושה. (ואמנם לפי מהרש"א בחגיגה שם הענין מדבר בדרגת נבואה ממש ע"ש, אבל אין זה פי' הפשוט לרש"י ע"ש. וגם דברי מהרש"א צריך בירור להמעין - וגם באוצר הכבוד שם מוכח דהחלום דרגת קדושה).

ובתורת חיים נקט באמת שהוא איזה רוח עליון השורה גם על אנשים שאינם מהוגנים (ר"ל שאינם ראויים לקבלת שפע רוח"ק מצד הכנתם). ופירש על דרך משל, למלך שעשה סעודה לעבדיו וסרחו עליו וציוה להשליכה לכלבים. וכן הקב"ה מצידו לא ימנע ואפי' לאחר החורבן מלהשפיע רוחו על ישראל, אלא לפי שאינם עושים רצונו שורה על שוטים ותינוקות. והוסיף עוד דחז"ל השתמשו ב"פסוק לי פסוק" שאמרו לינוקא ולא חיישינן ל"ניחושי" מפני שרשאי לעשות כן, והוא בדמות נבואה וראוי לסמוך עליו עכ"ד ע"ש.

ובמהר"ל ח"א על בבא בתרא כ' להדיא דהנבואה מן השמים. ומפני כך השוטה שאין לו דעת ואין פועל בשכלו לכך מקבל דבר הנעלם מהעליונים. והוא כדוגמת בע"ח, שניתנה רשות לבהמה לראות יותר מן האדם מפני שהם תמימים ומקבלים יותר. וכן התינוק ג"כ שאינו פועל בשכלו מקבלת נפש המדמה שלו העתידות. אבל החכם פועל בשכלו ואין נפש המדמה שלו מוכנה לקבל עתידות כי אינה פנויה לזה ומבטל בשכלו קבלתה. ובזמן שבהמ"ק קיים, היה השי"י קרוב לחכמים והיה קרוב אל העולם ואל הראוי לקבל הנבואה. וכאשר חרב בהמ"ק והנבואה באה לעולם מצד שכך גזר ה' על העולם, לזה קרובים השוטים יותר לקבלה עכ"ד המהר"ל. ועוד ביאר מהר"ל בזה הענין בספר "נצח ישראל" (פכ"ו), והביא עובדה דרב עיליש (גיטו

מ"ג), שהיה לו שליחות אודות בריחתו מן העורב שצפץ בקולו. הרי דבע"ח ראו יותר מרב עיליש, וזה מחמת פשיטותם מקבלים ידיעות בעליונים ע"כ.

ומבואר בפשיטות מדברי מהר"ל ותורת חיים דס"ל דשייך השראה עליונה על שוטים והכל מסטרא דקדושה, ורשאי לסמוך על זה. וגם מש"כ מהרש"א שזה ע"י שד, פשוט שלא כתב איסור בזה, דהרי האמוראים סמכו ופעלו בזה. וגם ענין השד לפי דרכו לא ידענו מהו, ולא הרחיק עצם הדבר רק מיעט שאין זו דרגת רוה"ק רק איזה גילוי גרוע ונמוך (ועי' מעילה י"ז ודו"ק). מלשון הגמ' נטלה נבואה מן הנביאים ונתנה לשוטים נשמע שהוא בדומה לנבואה, וע"ע להלן אות ז' בזה.

שו"ר בחתם סופר בבא בתרא שם שכתב וז"ל (אחרי שבאר ענין הנבואה שהוא למעלה מהשגת הנביא דרך כלי שכלו), ועל דרך זה נתנה נבואה לשוטים, כי לפעמים נשמת אדם רואה דברים ולבו אומר לו, אלא שנראה כדברים רחוקים ואין שכלו מניח לו להוציא דברי שטות כאלה מפיו, ובאמת הם דברים נגדרים למעלה, ובעינינו (נראים) כדברים רחוקים, והשוטה אשר יראה יגיד. כגון, עובדא דרב טביומא וכיו"ב עכ"ל. (וע"ע בסי' דובר צדק לר"צ הכהן זצ"ל, דף מ"ו, ביאור ענין בת קול ונבואה לשוטים וכמה בחי' כאלו שהוא גילוי מלמעלה בדרך אחוריים, לא להדיא פנים בפנים, ולכן דרשו חז"ל (מגילה לב) מנין שמשמשין בבת קול? שני: "ואזניך תשמענה דבר מאחריך", ע"ש עוד ואכמ"ל).

ב. איך להבחין אמיתת הדברים

הדרך לראות אם יש דברים בגו בנבואת השוטים, הוא על כמה אופנים:

א. אם השואל רואה לפי דעתו שהתשובות קולעות אל תוכן הענין והם מתאימים לנושא. וכעובדא דגמ' בבא בתרא שרב אשי שמע השוטה מכריז דמי שימלוד בעיר מחסיא חותם טביומי וזה היה חתימתו, והרי שם היה ענין של מלוכה ומינוי ריש מתיבתא ואין השוטה יודע מזה. וגם מר בר ר"א היה ראוי לאותו מינוי ומזה שפט דיש דברים בגו וסמך כל כך על זאת, לבטל מה שחשבו רבנן למנות את רב אחא מדפתי בראש. ומכל מקום פשוט שזה נעשה עפ"י ד"ת מפני שהיו מתיעצין בו וזולתו לא היו ממנין אחד. אבל בכל זאת בלי הנבואה ששמע לא היה עושה כזאת ליטול עטרה לעצמו.

ב. אם יגלה דבר שאינו בתחום הטבעי. כגון על איזה עתיד והדבר נתקיים, ומי גילה לו, ומזה מוכח שנתגלה מן השמים. והרי מצינו שהרוחות ידעו דברים מאחורי הפרגוד בריש פרק מי שמתו, ויש כרוזים מן השמים לפני שהגזרה יוצאת לפועל, וכמבואר גם בזוה"ק שלפני פטירת האדם מכריזין עליו (ועי' להלן אות ז'), ועוד הרבה ענינים מצינו בזוהר שיש כרוזים. ולפי דברי ה"תורת חיים" והמהר"ל זה חלק טבעי בבריאה כמו שיש גזירות, יש ע"ז הקדמה. והוא קשר הקב"ה עם הבריאה בדיבור ומעשה ע"ד שכל בריאת העולם נאמר בו ויאמר וגם ויעש, וי"ל בזה ואכ"מ.

ג. המופלא ביותר אם יגלה דבר חכמה בטעמא דמילתא, ואינו לפי כוחו וערך חכמתו, והתלמיד חכם השומע מבין דברי חכמה וחידוש, הרי פשוט שאין זה מעשה שוטה.

וכל החידוש בגמ' הוא בדבר שטות שבתחילת ענינו הוא דבר תמוה כעובדא דמר בר ר"א שלכאורה היה צריך לבוא המינוי בדבר כבוד והסכמת החכמים ולא בדבר הכרות השוטה. ולכאורה יש בזה דרגא יותר ניכרת ממה שאמרו בגמ' לענין נבואת שוטים, דהרי זה דומה למה שאמרו שם דנתנה נבואה לחכמים לכוון מסברתם הישרה הלכה למשה מסיני. דלא שייך לומר בזה שבא מכח שכלו דסברת הלכה למשה מסיני הוא גילוי מלמעלה, אלא שהגרעון שיש בנבואת שוטה דאינו מכח השראת רוח"ק שזכה בו גוף זה, דהרי לאו בר מצוות הוא אלא גילוי מלמעלה ממקור חכמה ע"י כלי פשוט ביותר. והחכם הזוכה במעשיו ותורתו הוא גילוי קדושת תורה ומצוות ונקרא עדיף מנביא ע"ש בגמ' וברמב"ן.

ד. אם יעורר על יראת שמים, אהבת ה' וקיום התורה בצורה מיוחדת.
והדברים ניכרים לעובדי ה' ות"ח שהם ממקור התורה האמיתית המסורה לנו, הרי זה סימן גדול שהדבר ממקור עליון (ואין כוונתי דוקא גילויים אדירים, אלא כל גילוי אמיתי שניכר בו יד ה' עליונה - הוא גדול מאד להתייחס אליו. והכרעת דברים אלו עפ"י טביעת עין של ת"ח גדולי תורה ויראה, וזה מן החזק שבהכרעות ומצטרף לרוח"ק של חכמי הדור והת"ח שרואים בזה אמיתת הענין. והעיקר, שיש לדון על הענין ולא על מי שאומר (פשוט שר"ל בני"ד, משא"כ אם רשע אומר אפילו דברים נשגבים, מרשעים יצא רשע כידוע).

ה. אם יעורר אמת. הרי בלי כל ההוכחות הנ"ל צריך למיחש דהרי בלא הכי אנו מצווים להתחזק תמיד.

ובפרט במצוקות הזמן, וביותר בעיקבתא דמשיחא שכבר ניבאו חז"ל ע"ז והזהירונו, וכן המקרים צריכים לעורר על התשובה כמו שכותב הרמב"ם להדיא בהל' תענית שזה מצוה מן התורה ע"ש דברים ברורים (פ"א ה"א ב' ג'), ועל זה נוסדה מסכת תענית והלכותיה.

ונמצא שכל נבואתו של השוטה היא מוחזקת מכח נבואת אמת של חז"ל והכל עפ"י התורה. והדבר ידוע לחכמי ישראל שכולנו זקוקים לתיקון, והדורות יורדים ה"י.

ג. ביאור החששות

אמנם חששות המסתייגים מלמהר להאמין בנבואת שוטים (הכוונה בענין הילדים האוטיסטים בזמננו, שעל זה סובב המאמר הזה), או לקבוע ולסמוך יותר מדי על הענין הזה, מובנים. דגם אם יתכן שזה אמת ברור שיש בו כדי סמיכה והתעוררות ע"ד אמת, מכל מקום נכון מחמת כמה טעמים להתנהג בזהירות:

א. לב ההמונים שהם עמי הארץ (והכוונה גם יודעי ספר וקובעי עתים לתורה, וגם המון בני תורה יכולים להיות נכללים בזה אם אין דעתם רחבה), מאד נמשכים אחרי כל דבר נעלם, מפני ההתפעלות היתרה אחרי כל דבר מוזר, ואין יודעים כלל גדרי הענינים. וכאשר מתרבה אמונה יתרה בדבר הדומה לנבואה או גילוי מלמעלה, כבר יקבעו כל התורה וכל מיני הנהגות על פיהם, והיצר הרע נתפס תיכף לזה.

ואנו סובלים מאמונה יתרה שלא כפי גדר הנכון (לפעמים כמעט כמו מכפירה). כי שניהם אינם גדר האמיתי של אמונה שהיא רק בחי' "אמת ואמונה" כמו שאמרו בתפילה בברכות ק"ש, וכן מובא בזה"ק ענין זה. והביאור הפשוט **דכל אמונה צריך להיות קבוע עפ"י ענין הלכות התורה** ודברי חז"ל. וע"ז באו דברי התורה להעמיד

את האמונה עפ"י הדעת האמיתית. וכל סטיה מזה גורם הפסד גדול, ואין כאן מקום להאריך, מכיון שקשה לפרט הענין והמשכ"י.

ב. כל גילוי מלמעלה יכול להיות מעורב מטוב ורע. ועיין הקדמת הרח"ו ז"ל לספרו "שערי קדושה" בזה, והדבר צריך בירור מפני שהיצר נאחז בכל מקום שיוכל, ואין דבר טוב שאין לו פגע שיפסיד אותו כל שכן בחובת הלבבות. והרבה דברים טובים בעולם התחילו בטוב וכאשר נתפשטו חוץ למקומם וזמנם נעשה פיגול, דוגמת קדשים כידוע. וזה כלל גדול בתורה שהיא מידת אמת השומרת גדר וגבול הדברים (ואפילו בחלומו של יוסף הצדיק שהיה גילוי מן השמים לנביא כשר, היה בו תערובת דברים בטלים, כדמוכח שם בגמרא, וזה לא שייך בנבואה כדאיתא שם בגמרא נ"ז ואכמ"ל).

ג. בעניני הלכה והנהגה, הקביעות הוא רק עפ"י חכמי התורה ומה שעבר דרך נשמת חכם חי. והרי איתא סוף פרק הזהב (ב"מ נ"ט וע"י כסף משנה ה"י טומאת צרעת פ"ב, ה"ט), לא בשמים היא. ולב בני אדם קלי דעת ואינם מבחינים בזה, וזה מפני מיעוט הדעת והאמונה האמיתית בתורה וחכמיה, ומיעוט אמונת צדיקים אמיתיים שכל ענינם עפ"י אמיתת התורה וזה מעלתם. (ובמקום אמונה זו מחליפים אותה באיזה מנהיג שעולה יפה לפי דמיונו של הרוצה להאמין בו וגם רוצה שאחרים יאמינו בו, וכידוע).

ד. תמיד יש לחוש מאחיזת הס"א ודוקא בדבר טוב ומיוחד יש חשש יותר, וערמת היצר הרע וסכנותיו גדולים. והדברים ידועים מכל הדורות שהס"א מתערבת ומקלקלת הכל ומנצלת כל דבר לתועלתה. וקל להפוך דברים מאמת לשקר, ואכמ"ל כי נוכל למצוא עוד הרבה טעמים וחששות.

ד. אין להתעלם ממה שאמת ונכון על פי תורה

מכל מקום עדיין אין לשלול הענין מחמת כל החששות במקום שיש בו תועלת רוחנית עצומה (וכמו שיתבאר בסעיף הבא). והרי אנו עומדים תמיד כל היום (הן בשאלות הכלל והן בשאלות הפרט), באותה שאלה של: "אוי לי אם אעשה כך אוי לי אם לא אעשה", וכזאת מצינו בגמרא (בבא בתרא פ"ט) לגבי ריב"ז שנסתפק אם לדבר על כלים שעושים בני אדם רמאים (כלפי מה שנוגע לה' טומאה), או שלא לדבר, ע"ש הספק. ולבסוף אמר מקרא "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בס' ופושעים יכשלו בס'". וזו השאלה י"ל תמיד בכל הענינים, וכהיום הזה עוד יותר, וצריך זהירות תמיד בזאת. וגם מאידך גיסא, לא למנוע התועלת והדברים ידועים.

ואם כן בנוגע לנידון דידן הרי אנו בדור שגברה המינות ויצר התאוות. ואם נמצא תועלת בזה לא נמנע הטוב וההתעוררות, וכח התורה הוא יהיה המכריע תמיד. ולמי שאין התורה מכרעת בלא"ה לא ישאל לחכמים (וכעין מה שאמרו במס' חגיגה (כ"ב:)) לענין עם הארץ "כלום משגיח עליך?" ע"ש). וענין הצורך לעורר בני אדם אל התשובה והאמת הוא גדול מאד גם בלי אזהרות מיוחדות, ועיינו רואות גם אצל היראים אעפ"י שכלפי חוץ מחזי כאכשור דרי, מכל מקום אין תוכו כברו (ואפילו בזמן חז"ל חששו לזה כדאיתא במסכת ברכות כ"ח).

וח"ו ביום מן הימים מי יודע איזה נסיונות באים ר"ל, ואיזה מנהיגים יהיו אז, ומי השומע ע"ד אמת, ואז ח"ו החיצוניות והצלחת הרשעים וכח הרע יתגבר ויתגלה התוך המקולקל אם לא נמהר לתקנו כפי היכולת בעוד מועד והכל תלוי ביסוד האמונה בלב שלם. וע"ז היצר עובד בתחבולות לקלקלו. וכבר העיד על כח היצר בכלל ובפרט בזה בספר חובות הלבבות שער יחוד המעשה בכל כוחו לרופף האמונה ולהגביר השקר והצביעות גם בתוכנו. וכבר ניבא דניאל: "ויצרפו רבים והרשיעו רשעים וגו'" (ע"ש סוף הספר), וע"י עוד חובות הלבבות שער יחוד המעשה פ"ה שעיקר פיתוי היצר לקלקל האמונה רח"ל, ובשעת הנסיון אין מה לעשות, רק אפשר לחזק ולקדם לפני זה כידוע.

ה. הוכחות שראיתי מתוך דברי האוטיסטים על אמיתת דבריהם והאזהרות שמכריזים

זאת ועוד אחרת. הרי הילדים האוטיסטים הי"ו מזהירים על התשובה ואומרים שיש להם "מסר מלמעלה" לעורר הדור על התקופה וטרם יגיעו ימים קשים וזה ממש בגדר נבואה קטנה כדברי חז"ל הנ"ל שינתנה נבואה לשוטים (ר"ל שעומדים במקום הנביאים שהיו מוכיחים את ישראל, ובדורות קודמים שדברי גדולי ישראל היו נשמעים יותר ליראי ה' ורוה"ק גלויה לא היו צריכים לזה כמובן), וכפי מה שנתבאר קצת הענין למעלה.

ובאמת הרואה ושומע דבריהם רואה שאין זה דברי שטות (שאפילו ע"ז אמרו ניתנה נבואה לשוטים). אלא באמת דבריהם חכמה מדויקת להפליא, אלא שהגברא הוא שוטה, ודבריו הם חכמה ואמת. וזה בא על כרחך מכח הנשמה שלהם וכמו שמבארים בעצמם היטב הדק כל ענינם [עיי' עמ' 34-35]. וזה עצמו העדות הנכונה: שכל מה שמדברים על עצמם הוא ביושר ובדעת נכון. והדבר מוכיח בהרבה ראיות שרוח נכון מדבר מקרבם.

ואפילו אם לא היינו מוצאים מקור בחז"ל מדברי הגמרא הנ"ל במסכת בבא בתרא, גם היינו צריכים לשקול בעצמנו ולחפש מקורות בזוהר הקדוש ובחכמי אמת, או אפילו לראות כפי ראות עיני חכמי הדור הקובעים כל מיני דברים בשודא דדייני. וכל דברי הגמרא הנ"ל מסייעים שלא יהיה סתירה וקושיא, איך יתכן חכמה מפוארה או דברי תוכחה בכלי מכווער. ויתכן מאד שקושיא זו לא היתה כלל מכרעת רק עכ"פ בגדר קושיא היא. אבל אחרי דברי הגמרא הנ"ל, לא קשיא מידי. אלא אדרבא, סיוע יש לאמת הדבר והכל אתי שפיר בפשיטות.

והנה בזאת אוכיח ממה שראו עיני אמיתת פלאות הדברים:

א. נפגשתי עם האוטיסט בנימין כנ"ל, ולפני שסיפרתי עניני, הקדימני בשלום, וביאר ענין מחלתי והסבל העובר ושעבר עלי, ונתן

טעם שהתקבל על לבי (שנחליתי עד שערי מות רח"ל כ"פ בשנת תשנ"ז תשנ"ח עד שבניסים גלויים ניצלת).

למרות שלא הוכיחני על תיקון עוונות, והייתי מצפה לשמוע גם כזאת, יש טעם באמת גם על העלמה זו. וכידוע מתוך הספר "ונפשי יודעת מאד" המבאר באורך ענין האוטיסטים, שהם נזהרים בגילוי דברים בכבוד הבריות (כשאין צורך לגלות, וכידוע בהלכות תוכחה בלאו דלא תשא עליו חטא), והרי היו איתי אנשים אחרים שם.

ואמר לי דיש בזה תכלית לזכך האדם שיהיה ראוי למילוי תפקידו לזכות אחרים. **וזו היתה תשובה מבלי שאספר עניני**, וזה נכון שהנני מדבר ומעורר לרבים על עבודת ה'. (וגם פשוט שזו זכות וצריך זיכוד לזכות לזה, כלשון חז"ל משה "זכה" וזיכה את הרבים (אבות פ"ה : י"ח), וא"צ להאריך).

ב. ענה על שאלה פרטית בענין שאיני רוצה לפרט, תשובה מדוייקת ביותר ובבהירות, **והכל על ידי כמה מילים כאדם גדול בתורה.**

ג. על עוד ענינים אמר כמה חידושים אבל בכל השאלות ששאלתיו ישב את הענינים בדברים מדוייקים, וחילק בדברים כמו למדן מובהק.

ד. בענין ידיעות אחרות ששאלתני אמר שאינו תלמיד חכם וכל הדבר מסור לתלמידי חכמים להכריע ולדעת. **ובעצם אומר שאינו יודע יותר ממני, רק הוא "כלי" להעביר מסר** (ר"ל דברים שמוסרים לו מן השמים להעביר) **לצורך תיקון העם כדי להצילו.** וכדברים אלו כתובים גם בספר "ונפשי יודעת מאד" הרבה, ובתוך כל הענין ראינו שדואג להצלת הכלל מעונש והימים הקשים - וזה באמת מתאים לכל דברי חז"ל בעקבתא דמשיחא כידוע. **ודבריו היו ממש דומים לסגנון של רבנו החפץ חיים ז"ל ל שהיה מוכיח לכלל ישראל, ודברי החפץ חיים כידוע היו מאד דומים כעין סגנון הנביאים** שהוכיחו את ישראל. **והכל בפשטות וישרות ומתוכם נשקף עמקות גדול למבין.** וזה סימן מובהק על אמיתתם, כידוע לכל העוסק בתורת אמת.

ה. אין שום התנשאות והתרברבות בכל דבריהם רק פשוטים וישרים, ואין נוטלים שום עטרה לעצמם-היפוך מכל החושים השקרנים שהיו בכל הדורות. **ורק דאגה וחרדה להיטיב עם הכלל יש להם**, וזה מוכח לעין. **וכל האזהרות סובבים על תורה וגמילות חסדים, והתרחקות מ"עגל הזהב"** (כך הם קוראים לתאוות וחמדות הזמן). וגם זה מאד

אמיתי. [עיינו מדור מיוחד של מסרים בענין "עגל הזהב" בעמ' **18-32**] שעיקר סכנת היצר אין כ"כ בהתאוה כמות שהיא, רק חלק הע"ז שבה. וכל זה מכח שגם אנו נלכדים בו, שעושים בטניהם אלוהיהם, וכדברי חובת הלבבות (שער הפרישות פ"ב ע"ש). והם הצבועים שמבחוץ נראים כעושים מעשה פנחס, כמו שהביא שם החובת הלבבות, עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס. וחז"ל אמרו (נדה יג) "איזהו אל זר שבגופו של אדם-זה יצה"ר". וכל אלו דברים ברורים ונכונים.

ו. האוטיסט בנימין דבר על אהבת ה' שצריך להחדיר בקרב העם. ושאלתיו הרי היראה קודמת ועיקרית, ואהבת ה' דרגה גדולה (כידוע

מדברי רמב"ם סוף הלכות תשובה)? ותירץ דאמנם זה אמת, אבל עיקר היראה להכניע ולהרתיע. ודורנו דור חצוף [כש"כ בסוף סוטה בעקבתא דמשיחא חוצפה יסגין] שלא יקבל זאת, רק אם ח"ו הסטירה והמכה מגיעה מרגישים. ולכן צריך למושכם בדרך אהבה (כ"ה בערך תוכן התשובה).

חזרתי ושאלתיו ע"כ הכוונה **שצריך לעורר הבני תורה (כיון שכל דבריו הם טובים לתקן המובחרים בעם, ועל ידי זה יתוקנו כולם, וגם זה דברים אמיתיים כידוע לנו), ע"י דברים פנימיים שבתורה"ק**, המעוררים את הנשמה. ועל ידי זה יגיעו לאהבת ה' ענה ואמר **כן שהתיקון הוא מן הפנים אל החיצון**.

שאלתי עוד, האם לדבר על האיסור הסתכלות שזה מעיקרי הקלקול כאז"ל אין יצה"ר שולט אלא במה שענינו רואות? **והשיב אמנם שורש הקלקול בלב [עיין עמ' 23]**, שיש בו מעט אמונה ומעט אהבת ה' [עיין עמ' 40], ובדור הזה יש מעטים מאמינים עכ"ד.

והנה משיחה זו למדתי הרבה בס"ד, וכל דבריו אמת ומקורם בחז"ל. דהרי אהבת ה' נצטוינו בקריאת שמע ואחר כך כתוב תיכף: "והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצוך היום על לבבך", ופרשו בספרי שעל ידי התורה מגיעים לאהבת ה'.

(והחפץ חיים ז"ל האריך בספרו שם עולם ח"א פרק י"ב), ופשוט שהם האגדות המרוממות פנימיות הנפש וע"י רמב"ם סהמ"צ מצוה ג' (והוא כל עיקר פנימיות התורה המרומם לב האדם לעבודת ה'. ואמנם פשוט שגם ע"י עמל התורה בפשטות ישיג האדם זאת אם זה יהייה רצונו, ויתבאר עוד) - ומה שאמר שאהבת ה' נחוץ מפני שלא יקבלו היראה לבד (דהרי פשוט שגם עם יראה צריך לעבוד והרי כל ענין האוטיסטים אזהרת היראה שמאיימים על סכנת הכלל אם לא ישובו), גם זה מקורו בחז"ל אם באת לשנוא דע שאתה אוהב ואין אוהב שונא (ע"י פירוש הרע"ב אבות פרק א' משנה ג'). ויש להאריך עוד בזה דכוונת אהבת ה' אצלם במסר זה הוא **למשוך לבבות היראים כלפי מעלה** דוגמת דברי הגמרא בר"ה כ"ט: "בשעה שישאל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמים..." - וכל זה נתברר לי מתוך השיחה. ועיקר הדבר שאהבת ה' מתלווה עם תשובה הוא פסוק מפורש "ומל ה"א את לבבך וגו'". והביאו בשע"ת בסעי' האי מספרו. גם מה שאמר **לעבוד מן הפנים אל החיצון יש בו דבר עמוק לגלות פנימיות הנפש דקדושה**.

גם מה שענה לענין הסתכלות, שתיקון הלב קודם, הם דברי הספרי (סו"פ שלח עה"פ "ולא תתורו אחרי לבבכם וגו'") שהענינים הולכים אחרי הלב. וע"י חינוך באריכות מצוה שפ"ז דמנה שניהם "אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" במצוה אחת ולא חילקם לבי מצוות, ובאר היטב כל הענין.

והכל מכוון לכל הדברים והאזהרות שהוא קורא "עגל הזהב", כגון "המכונית", "הפלאפון", "הכובע היפה", "השטרלימל היקר", "החתן

הגבוה", "הכלה היפה" וכו'. [עיין עמ' 18-32. המו"ל]

גם אמר: "יש הרבה עם ציציות של צמר, כובע שחור וכו' והם מהס"א [עיין לקמן עמ' 63-64], מעט מאמינים יש היום, הרבה תורה וגמילות חסדים והרבה שנאת חינם" (הכל הם דברי חז"ל על מקדש שני ביומא ט').

ופשוט שכל התיקון אצלנו, בני תורה וחסידיים יחד, הכל הוא רק תיקון הפנימיות במדרגה מסוימת, ומזה יתוקן ויראה הכל בפנים חדשות.

ז. שאלתי מה גדר האמונה, האם צריך לעבוד יותר על מידת מסירות נפש וכו' וענה "ענין האמונה בדורנו שהאדם לא יעזוב את השי"ת בשום מצב שהוא, ועם כל הצרות יחזיק חזק לא משנה מה, ומחזירים אמונה ע"י פנימיות התורה" עכ"ד.

ויסוד דבריו הרי פשוט בגמרא מכות כ"ד : **בא חבוקק והעמידן על אחת, "וצדיק באמונתו יחיה"**, וזה יסוד לכל עליה וקיום כל המצוות. ולכן ענינו להחזיק בכל מצב בה' וזה המקיים כל התורה, ובין בעוני ובין בעושר אם האמונה בעומק הלב, זו קיומה של כל עבודת ה'. גם על מה ששאלתיו בענין שידוכים ענה שיש רק שדכן אחד וצריך להתפלל ולמלא תפקידו. ובאיזה ענין אחר בנוגע לזש"ק עבור מישהו ענה שהעצה רק לעשות חסד, וידוע שכן היתה תשובת החפץ חיים ז"ל וכתב על זה בספרו "שם עולם".

ח. שאלתי אותו האם האוטיסטים מתפללים לה'? (וסיפרתי שכתוב בזוה"ק שגם המתים מתפללים על החיים) והשיב: "כן, נכון, וכל הבריאה וגם דומם מהלל לה' והם, האוטיסטים, מתפללים תמיד על תקנת הדור והצלתו, וכל צדיק ע"י תפילתו מגיע לתורה וגמילות חסדים וגם לתפילה".

שאלתיו אם כוונתו להגיע לשלמות ג' עמודים: תורה-עבודה-גמילות חסדים, ואמר לי: "באמת זה הכל דבר אחד, ה' אחד ושמו אחד, ורק אנו מחלקים הדברים כדי שנוכל להבינם ולהסתדר עם זה" עכ"ד. ודברים אלו הם מאד עמוקים וכל השומע ומבין, ישתומם מי גילה להם רז זה.

ט. שאלתי עבורי עצה לזכות לאריכות ימים, ואמר: "אינני נביא, אבל יש הרבה עבודה לקיים התפקיד ולהציל את הכלל ע"י התעוררות, עצות וחיזוק לתשובה ועבודת ה', וממילא מסתבר שיש סיכוי לאריכות ימים. ואם משיח צדקנו יבוא הכל יהיה טוב, וכל החיים קשים בלא"ה ואין לחשוב כ"כ על עצמו, ובאנו לעולם לסבול ולתקן ולהתעלות כידוע גם לך (כך אמר לי)".

גם פגועת המוח בתיה מירושלים אמרה הרבה דברי חכמה וזירוז, וקשה להעתיק כל הדברים שנאמרו בפקחות ובחריפות. ואמרה: "אתה רק עבד ה' ועשה תפקידך לשם שמים וכו'..."

י. שאלתי איזה גדול לשאול שאלה ודעת תורה - ענה: "אסור לי להגיד". וכן על עוד כך וכך דברים אמר שאינו ת"ח וזה מסור לחכמים. ועל איזה ענין נסתר ששאלתי, ענה בתוקף "עצור". ועל דברים אחרים אמר "איני יודע". והנה עוד הרבה דברים בסגנון כזה, שעכשיו הזמן לתקן ויש הרבה נשמות בינינו החרדים שירדו מהדרך, ומבחוץ נראים צדיקים, וזו הסכנה הגדולה ביותר וצריך למהר ולתקן טרם יחשיך. וכל הרואה דבריו וסגנון תשובותיו, מתרשם מאד שדבר אמת בפיו וזו אזהרה מן השמים והכל מבחי' החסד העליון, ע"ד שאומרים בתפילה: "ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה". וזו ברכת "מגן אברהם" שהוא מבחי' האהבה, ולכן גם דרישת הענין הוא להתעורר באהבה והוא ע"י גילוי פנימיות הנפש בכח התורה ועובדי ה'. ועל זה נאמר: "אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ", ובכל אדם מישראל טמון נשמה ואהבת ה' והחיצוניות המקולקל מעכבו,

הם דברי הרמב"ם הידועים סוף פ"ב מהל' גירושין, וזה עבודתנו לגלותו. וכדברי הגמרא (ברכות י"ז): "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה".

תקצר היריעה לבאר אמיתת הדבר ולהשתומם ממה שמוסרים לנו מן השמים. וכל מי שפועל להחזיר את עצמו בתשובה, וגם לעזור לאחרים, הוא המקרב תכלית תיקון השכינה והגאולה ומציל עצמו וכל העולם מצרות גשמיות ורוחניות.

והן דברי הזוה"ק שכותב על זה הרמח"ל זי"ע (דרך עץ חיים) שר"ש צרח ככרוכיא (תיקון ו') וי לון לבני נשא דקוב"ה אסיר עמהון בגלותא ושכינתא אסירת עמהון ואתמר בהון אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין, ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה איהי תליא בידיהון בני תרעין דחירו עמה לקבל נ' זמנין דאדכר יצי"מ. וירא כי אין איש דיתער בתיובתא לתברא בית האסורין דלהון, אלא איש לדרכו פנו בעסקין דלהון, בארחין דלהון, איש לבצעו, בבצעא דהאי עלמא, לירתא האי עלמא וכו' ואינון ערב רב דכל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין וכו' ע"ש כל הענין.

ו. עוד בענין נבואת שוטים וכרוזים הבאים מלמעלה לעוה"ז

ועתה אחזור למה שדנתי באות א' בתחילה, לסיים הענין מעין הפתיחה: בענין ניתנה נבואה לשוטים. ואעתיק לשון קב הישר פרק ע"א, וז"ל "והנה אף שעכשיו אין לנו בדור כמו רשב"י שיוכל לבטל גזרות רעות, מכל מקום חסדי ה' כי לא תמנו על כל דור ודור, ומיד שנגזרה איזה גזירה למעלה רח"ל, מיד שלוחי מעלה מכריזין ומשמיעים הקול והכרוז ע"י תינוק ותינוקת והן מתנבאים ואינם יודעים מה מתנבאים, גם הקב"ה מעורר לב הכשרים ויראים שיתפללו על דורם והתעוררות בא מעצמותן, עכ"ל.

ועי' שם פי' קב ונקי שמביא דבר זה כבדוק ומנוסה מספר הברית (ח"ב מאמר י"א סוף פ"ה), ומציין לדברי הזוה"ק שמות ו', ושם כתוב **מפורש שהגזרות מוכרזין ע"י תינוק או שוטה או אפילו עופות השמים**, ואי זכאין עלמא נמסר לרישי עמא כדי שיודיעו לדור ויעשו תשובה, ואם לא, לית מאן דישיגח. ומוכח להדיא שדברי הגמרא כפשוטן שהוא כעין נבואה וכרוז מן השמים.

והנה בדבר שחוזר ונשנה הרבה בסגנון אחד ע"י שוטה, יש עוד הוכחה בגמרא גיטין ס"ח, דשוטה לא סריך בחד מילתא. וסנהדרין נהגו למעשה עפ"י סברא זו, ע"ש. והכי נמי בנידון דידן יש לדון כך, והילדים כולם כבר כמה שנים שמזהירים לעשות תשובה ולדאוג להשפיע אצלנו החרדים על תשובה וכמבואר גם בספר "ונפשי יודעת מאד". ווגם בעיון יעקב לבעל ח"י על עין יעקב מצאתי שמפרש הענין מסטי דקדושה, ולא ע"י שד כדברי מהרש"א. וכבר פלפלתי לעיל דגם לדברי מהרש"א ע"כ לא דמי לגמרי לדברי הגמרא בברכות שמביא שם).

והנה תמיה בעיני ע"ד הגמרא בבא בתרא הנ"ל דכלפי מה שאמרו בגמרא שם מקודם, שיש נבואה אצל החכמים, יש ראייה מפסוק "ונביא לבב חכמה". והגמרא אומרת תדע, ומביאה ראייה מהא דגברא רבא יכול לכוון הלכה למשה מסיני ע"י טעם וסברא, וזה כעין נבואה (וגם ד"ז צ"ב רחב דמוכח הלכה למשה מסיני בעצם אין בו סברא טבעית לומר שכיוון מצד חכמה טבעית אלא הסברא שבה מרוה"ק כעין נבואה). וכלפי ניתנה נבואה לשוטים-מביא הגמרא עובדה דמר בר"א ואין שום ראייה על זה, ומנ"ל למר בר"א לעשות עובדה עפ"י הכרזת השוטה מבלי ראייה קודמת על זה, ונראה פשוט שזה היה סוד מקובל אצל חז"ל, והביאו הדוגמא של המציאות באיזה אופן הוא וכלשון הגמרא ע"ש.

ולע"ד הם סודות עמוקים בסוד יחודא תתאה. וכמו שקשה להעמיק בענין, כי "ה" הוא האלוקים בשמים ממעל" עוד יותר יקשה להבין "ועל הארץ מתחת אין עוד". (ובספר "דעת תבונות" העמיק בזה, וגם בספרי חסידים ידוע מאד הענין, והגר"א ז"ל בבאור ספד"צ פ"ה, כתב שכל פרטי פרטים מכל פרט דצח"מ רמוז הכל בתורה, קרי שכל הבריאה יש בה גילוי התורה וד"ל). וכל הבריאה כולה יש בה קיום מכוחות הקדושה בסוד מלא כל הארץ כבודו, ולכן הכרוזים מתפשטים עד שם במקום נמוך. ומובא עוד במד"ר פרשת וארא (סי' י' ופי' ויקרא כ"ב) שהקב"ה אומר לנביאים: "אם אין אתם הולכים בשליחותי יש לי צפרדעים ובע"ח שהולכים בשליחותי ע"ש. ומובן שהשליחות הכל מסטרא דקדושה כעין נבואה ואכמ"ל.

והנה הנוסח ששמעתי ממנו (מבנימין, וכן ילדים אחרים אומרים כן), **שהם רק כלי להעביר מסרים מלמעלה. ולשון זה של ענין "כלי" כלפי נבואה מצאתי בספר יערות דבש** (דרש י"ב) שכ': הנביא הוא עושה רק כמעשה כלי בעלמא ורוח ה' בקרבו ומוציא מפיו את אשר ישם ה' בפיו, ובזה מפרש מה שכתוב: "הרם כשופר קולך" שעושה רק מעשה כלי כשופר שמוציא מה שנופחין, וממילא אין עונש אם מזכיר עוונות ישראל, אפילו אומר עם טמא שפתים רק אם אומר מעצמו ע"ש ביע"ד.

ומה שהילדים יכולים להוציא רק במעשה כתיבה הוא משום שיש להם מעשה, ואין להם מחשבה, כמו ששינונו לענין טומאת כלים שנעשו ע"י תינוקות בסוגיא חולין י"ב, והמושג שמתגלה דבר ע"י פעולה, מצינו אצל ריב"ז שהיה מכיר שיחת דקלים (ע"י סוכה כ"ח), ופי' בערוך (ערך ס"ח) שאפשר להבחין בנטיית הדקלים ביום שאין הרוח נושב, ואכמ"ל יותר.

ז. ביאור ענין גילוי זה בזמננו והתיחסות הגדולים והמשפיעים

ואם נשאל, איפה מצינו הנהגה כזאת בדורות קודמים, לא קשיא מידי. דכל דור יש לו הנהגה משלו. והדבר מפורש באבן שלמה פי"א אות ט" ע"ש היטב. ובמקום שאין לנו מספיק בעלי רוח"ק ופועלי ישועות כבדורות הקודמים, הקב"ה בעצמו ע"י שכינתו בתחתונים מגלה השגחתו, וזה ענין השכינה, גילוי השגחה בתחתונים כמבואר בתשו' נוב"י תניינא או"ח סי' ק"ז ע"ש. (וביארתי קצת בזה בהמאמרים לפי "שובבי"ם ת"ת" ענין שכינה שאינו מסתרי תורה והוא ענין נחוץ לדעת אותו). ובהכרח שיש דברים מתגלים בפועל, והגילוי דוקא באותן שאינם בעלי חטא ובחירה, ואז הגילוי הוא קטן ומוגבל, וע"י אבן שלמה פ"ה סעי' ד' סק"ג מדברי הגר"א דהשכינה שורה רק על פועל צדק.

ועוד טעם פשוט מפני שאצל אדם בעל בחירה יש נסיונות של גאווה בכל גילוי שהוא, וזה מקלקל ומסוכן יותר מגילוי אצל שוטה שהוא בתכלית הפשטות. וכל הסיעתא דשמיא תלויה בענווה כמבואר בשע"ת לר"י (ש"א כ"ז בסופו). לכן מצינו בכמה דורות שהיו שם אנשים חשובים שהתחילו באיזה גילוי נכון מן השמים ונכשלו בגאות והתערבבו הדברים, והבן הדברים היטב.

ובירושלים נפגשתי עם פגועת מח ושאלתיה אם הטעם שהגילוי בצורה כזאת מחמת גלות השכינה, ואמרה לי: "כן, נכון, אבל ההסבר הוא מפני שהעולם לא שלם על כן גם הגילויים לא שלמים" [עיין עמוד 34 ד"ה קודם]. וכבר כתבתי מספיק בזה לדורשי אמת.

החותם בתקוה לתשובה ישועה וגאולה שלימה
חזקיהו אלכסנדר סענדר יצחק ערלנגר - מבני ברק
בן הרב הצדיק המקובל ר' חיים ארי'ה מלוגאנא זצ"ל

הבהרה חשובה

החוברת הזאת מיועדת בעיקר לחרדים, אבל גם לכל יהודי מאמין שיש לו קשר עם הקדוש ברוך הוא. כדי שהדברים שבחוברת יובנו על נכון נצטט כאן כלל גדול שנאמר על ידי אחד מהאוטיסטים: